

Óli Jacobsen

SJÚRÐARBERG FREMSTI TROLARI Á OKKARA LEIÐUM

Í síni tíð var Kjølbro fremsti undangongumaðurin við trolarum. Hansara trolaravirksemi livir enn

Herfyri høvdu vit eina røð við Kaj í Bartalsstovu, sum er ein partur av okkara trolarasøgu. Hann sigldi millum annað við Jóannes Patursson hjá Kjølbro. Í hesum sambandi kann tað vera áhugavert sum eitt ískoyti til trolarasøguna hjá Kjølbro at greitt verður eitt sindur frá Sjúrdarbergi, sum varð kontraktaður fyri júst 70 árum síðani.

Sjúrdarberg var væl størri enn Jóannes Patursson og Nólsoyar Páll sum Christian Holm Jacobsen stóð fyri.

Sjúrdarberg var í síni tíð størsta fiskifar í flotanum og tók um 350 tons av saltfiski, meðan hinir lógu um 300 tons. Kjølbro greiddi frá um Sjúrdarberg:

“Í 1947 gjørdur vit kontrakt við John Lewis & Sons í

Sjúrdarberg kemur á Klaksvík í 1948

Aberdeen um ein nýggjan trolara, Sjúrdarberg. Kontraktin ljóðaði uppá 90.000 pund. Tað var hildið at vera eitt dýrt fiskifartoy tá í tíðini. Vit vóru triggir har, tá ið hann var kontraktaður, sonurin Ewald, Kaj Johannesen og eg. Aftaná at kontraktin var gjørd, fór eg at vitja ein gamlan skipara, sum eg hevði kent í mong ár. Hann var tá 80 ára gamal. Eg fortaldi fyri honum, at vit nú høvdu kontraktað eitt nýtt skip, sum kom at kosta 90.000 pund. Hesin gamli var nakað tunghoyrdur. Fifty, sixty, seventy, eighty, ninety thousand pounds ... segði hann fyri seg sjálvan. Hetta vóru ógvuslig tøl fyri hann.

Eg hevði lyfti um, at Sjúrdarberg skuldi blíva finansieraður av banka í Føroyum og í Danmark, og nakað væl kundu vit betala sjálvir. Men tað vísti seg, at vit kundu ikki

Ískoyti til søguna um fólkaatkvøðuna í 1946

Tá ið Ringberg og versonur Gøtu Anthon vórðu sendir til Føroyar at “lodda dýpið” eftir fólkaatkvøðuna

Irøðini við Kaj var eisini komið inn á hansara ættarsøgu. Eisini var umrøddur Gøtu Anthon, sum var pápabeiggi Kaj. Henda søgan er um verson Anthon, Anders Nøhr Jensen, sum var giftur við Mathildu. Hann kundi í 2003 geva eitt ískoyti til søguna um fólkaatkvøðuna um loysing í 1946.

Søgan um sambandið millum Anders og Matildu var, at hon fór niður undan krígunum, og slapp ikki heim aftur eins og aðrir føroyingar í Danmark. Mathilda arbeiðdi á einum dómarakontóri í Keypmannahavn, og tá hittust tey bæði og giftust í 1942.

Eg hitti Anders í sambandi við 85 ára føðingardagin hjá Ásu Ringberg, dóttir Hjalmar Ringberg, sum var amtmaður í Føroyum 1929-1936.

Tað áhugaverda var við ættini hjá Ringberg, at hon kom alla sína tíð at hava eitt neyvt samband til Føroya.

Hetta var serliga galdandi fyri systkini Hans og Áse. Tey gingu í skúla á Havn og dugdu alla sína tíð at tosa føroyskt. Tey vóru eisini javnan og vitjaðu í Føroyum heilt til ellisár. Her høvdu tey framvegis vinir.

Ása, sum hon vildi kallast, var eisini limur í lokala føroyingafelagnum í Danmark, har hon eisini var við til ræstkjótveitslurnar. Hon luttók eisini í føroyskum dansi í sínum føroysku klæðum. So tað kann sigast, at hon saman við sínum systkjum hevði Føroyar í hjartanum.

Ein dóttir Ásu, Litten, arbeiðdi í síni tíð í danska fiskimálaráðnum. Tá kom hon at kenna føroyingar,

sum virkaðu í fiskivinnuni, og enn hevur hon samband til onkran teirra.

Anders og Hjalmar Ringberg verða sendir til Føroyar

Søgan um fólkaatkvøðuna var í stuttum tann, at 14. september 1946 var fólkaatkvøða um loysing ella framhaldandi samband við Danmark.

Á tingi gjørdist aftaná fólkaatkvøðuna meiriluti fyri loysing. Men tá hendi tað, at kongur uppløysti lögtingið og skrivaði út nýval 8. november 1946. Í nýggja tinginum var ikki meiriluti fyri loysing, og hetta endaði so við heimastýrslógini í 1948.

Tað ískoyti, sum vit hava til hesa søgu, og sum ikki er kent

av føroyskum søgufrøðingum, er fylgjandi:

Danski løgsmálaráðharrin tók aftaná fólkaatkvøðuna avgerð um, at hann vildi lodda “stemningin” í Føroyum aftaná atkvøðuna. Hann sendi tískil tann gamla amtmanin, Ringberg, til Føroya í hesum ørindum. Ringberg varð valdur, tí hann var kendur í Føroyum og hevði álit millum føroyingar. Tað hevur kanska eisini talt við, at danski amtmaðurin, C. A. Vagn Hansen, var heilt nýggjur í starvinum. Hann var heldur ikki kendur fyri at vera tann stóri diplomaturin. Tað kundi tí vera til onkra nyttu, um hann fekk ráð og stuðul frá tí meira roynda Ringberg.

Men Ringberg vildi ikki fara einsamallur. Hann skuldi hava

Anders hjá Mathildu hjá Gøtu Anthon, sum er kelda til hesa søgu